

اخلاق حرفه‌ای با رویکرد آموزش عالی سلامت

عسکری مهدوی واسوکلائی: دانشجوی دکتری مدیریت آموزش عالی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران
کیومرث خطیر پاشا: استادیار، گروه مدیریت آموزشی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران (* نویسنده مسئول) Kiu.pasha@gmail.com
فاطمه هاشم نژاد ابرسی: استادیار، گروه مدیریت آموزشی، واحد ساری، دانشگاه آزاد اسلامی، ساری، ایران

چکیده

کلیدواژه‌ها

اخلاق حرفه‌ای،
آموزش عالی،
آموزش پزشکی،
سلامت

زمینه و هدف: اخلاق در آموزش عالی سلامت مفهومی چند بعدی است، به همین دلیل مورد توجه بسیاری از دانشگاه‌ها قرار گرفته است. آموزش و رعایت اصول اخلاق حرفه‌ای در رشته‌های بالینی پزشکی همواره کانون توجه است. بر این اساس مطالعه حاضر با هدف مروری اخلاق حرفه‌ای با رویکرد آموزش عالی سلامت پرداخته شده است.

روش کار: مطالعه حاضر یک مرور سیستماتیکی است که کلیدواژه‌ها براساس MESH تعیین و سپس جستجو در پایگاه‌های اطلاعاتی؛ SID، Iran Medex، Pubmed، Google scholar، Cochrane، Scopus، Web of Science، Magiran، Uptodate انجام شد. نتایج جستجو و بررسی منجر به یافتن ۹۸ مقاله که با همکاری نویسندگان مورد مطالعه و تحلیل موضوعی ابتدایی قرار گرفت در انتهای جستجو، تعداد ۱۸ مقاله به دست آمد و در نهایت ۱۴ مقاله که از معیارهای موضوعی و محتوایی و با هدف مطالعه مقاربت داشت وارد مطالعه مرور سیستماتیک شدند.

یافته‌ها: نشان می‌دهد نقش اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها، در اعتلای تربیت اخلاقی در دانشگاه‌ها است. شماری از اهداف اخلاق حرفه‌ای عبارت‌اند از: دستیابی به سعادت و کمال، کسب شایستگی‌ها و زمینه‌سازی برای هدایت متریبان، خطاهای پزشکی و مسئولیت پزشکی (رازداری، حقیقت‌گویی، محرمانگی و ...)، اخلاق در آموزش، پژوهش، ملاحظات اخلاقی توسعه آموزش اخلاق پزشکی مبتنی بر ارزش‌های ایرانی اسلامی و برگزاری کارگاه با موضوعات مرتبط با اخلاق پزشکی حرفه‌ای برای اعضای هیئت علمی دانشگاه.

نتیجه‌گیری: اخلاق حرفه‌ای از ضروریات اساسی در نظام آموزش سلامت است و جهت دستیابی به اخلاق حرفه‌ای در نظام آموزش سلامت باید رویکردهای ذکر شده در نظام آموزش عالی سلامت اجرا گردد.

تعارض منافع: گزارش نشده است.

منبع حمایت‌کننده: حامی مالی ندارد.

شیوه استناد به این مقاله:

Mahdavi Vasoklaei A, Khatir Pasha K, Hashem Nejad Abersi F. Professional Ethics with the Approach of Higher Health Education. Razi J Med Sci. 2023;29(10):150-157.

*انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با **CC BY-NC-SA 3.0** صورت گرفته است.

Review Article

Professional Ethics with the Approach of Higher Health Education

Askari Mahdavi Vasoklaei: PhD Student in Higher Education Management, Sari Branch, Islamic Azad University, Sari, Iran

Kiomars Khatir Pasha: Assistant Professor of Educational Management, Sari Branch, Islamic Azad University, Sari, Iran (* Corresponding author) Kiu.pasha@gmail.com

Fatemeh Hashem Nejad Abersi: Assistant Professor, Department of Educational Management, Sari Branch, Islamic Azad University, Sari, Iran

Abstract

Background & Aims: Professional ethics is a branch of ethical knowledge that analyzes the ethical duties of a profession and its ethical issues. Professional ethics is a set of principles and standards of human behavior that determine the behavior of individuals and groups. The principles of professional ethics have a great burden and values, the observance of which plays a significant role in the observance of norms and the effectiveness of social interactions, and this requires basic and basic knowledge of the mentioned principles. Professional ethics is a rational thinking process that aims to determine the values of the organization. Ethics in higher health education is a multi-dimensional concept and the origin of its effectiveness in it, for this reason, it has received the attention of many universities. The diversity of research in the field of professional ethics has confronted researchers and managers with many variables and dimensions in this regard. Higher health education is one of the subsets of science and technology systems, which is of particular importance due to the changing environment of health systems and the need for education to respond to this changing environment. The ethics of education in the university provides the benefits and individual and group well-being of students. Ignoring ethics in education harms students' ability to learn. Some of the ethical principles of university education include: respecting students as human beings, considering students as equals in counseling, teaching, and grading, and keeping students' grades confidential, so professors must observe the principles of professional ethics. (especially clinical professors) is of special value due to the effective role they have on the performance of learners and individuals. Faculty members as models and examples for students, besides their scientific role, also play a sensitive moral role. For this reason, in many universities and institutions of higher education, regulations with the title of ethical identifiers have been compiled. On the other hand, training and compliance with the principles of professional ethics in medical clinical fields are always the focus of attention. Clinical professional ethics means knowing and acting on the moral responsibilities that each person has towards others. In ancient Iranian medicine, the scholars of Iranian medicine, who were the Islamic Mujtahids of their era, believed in their monotheistic belief in virtue-based ethics between the doctor and the patient and considered attention to clinical ethics as the main condition for entering the medical field, along with medical services. Medical ethics is an interdisciplinary science whose subject is ethical issues in the field of medical sciences. Medical ethics tries to apply ethics in the field of practice of doctors and medical staff and the field of ethical decisions in medicine, and examines the obstacles to the observance of professional ethics; For example, these obstacles can be placed in the fields of management, environment, personal care and any factor that prevents the observance of professional ethics in clinical care. Therefore, according to the topics discussed in the medical community, the discussion of ethics has a special place due to the importance of the medical profession, so medical ethics has been assigned very serious and extensive scientific discussions. If the benefits of observing professional ethics are more comprehensive, the degree of commitment to its principles is of higher degree, and the more reasonable the restrictions imposed by the principles of professional ethics are, the more effective they are in the growth of the organization, the stronger the adherence will be. The interweaving of moral virtues with the medical profession has long given it sanctity and honor.

Keywords

Professional Ethics,
Higher Education,
Medical Education,
Health

Received: 05/11/2022

Published: 02/01/2023

Because the doctor is the trustee of the patient's life, wealth, and honor due to his profession. This principle of ethics in medicine has many examples, among them are trustworthiness towards public property (medical facilities and equipment) and human resources (doctors, nurses, workers in medical departments, students, and patients). Ethics in higher health education is a multi-dimensional concept, for this reason, it has been the focus of many universities. Education and compliance with the principles of professional ethics in medical clinical fields are always the focus of attention. Therefore, the present study is conducted to review professional ethics with the approach of higher health education.

Methods: In this systematic review, of articles published in domestic and foreign journals available in databases; SID, Iran Medex, Pubmed, Google scholar, Cochrane, Scopus, Web of Science Uptodate, Magiran, were used in the range of 2000-2020. The search for articles was mainly done using the keywords professional ethics, higher education, medical science education, health and their English equivalent quality of learning experiences, effective learning, learners, and University of Medical Sciences. The inclusion criteria included all studies in line with the approach of professional ethics and effective higher health education, and the exclusion criteria were studies not related to the title. Two researchers searched the articles simultaneously and evaluated the quality of the articles separately in order to increase the validity and reliability of the study. The articles were evaluated based on the inclusion and exclusion criteria. The selection of articles was done in such a way that at first, a list of titles and abstracts of all the articles available in the databases were prepared by the researcher and examined in order to determine and select relevant titles. Then related articles were entered into the research process independently of all cases. At the end of the search, 98 articles were obtained and finally, 14 articles that were of good quality were included in the systematic review.

Results: It shows that the role of academic faculty members in universities is to improve moral education in universities. Some of the goals of professional ethics are: achieving prosperity and perfection, acquiring competencies and creating a foundation for guiding educators, medical errors and doctor's responsibility (confidentiality, truthfulness, confidentiality, etc.), ethics in education, research, ethical considerations for the development of ethics education Medicine based on Iranian-Islamic values and holding a workshop on topics related to professional medical ethics for university faculty members.

Conclusion: Professional ethics is one of the basic necessities in the health education system, and in order to achieve professional ethics in the health education system, the approaches mentioned in the higher health education system should be implemented. The professional ethics working group seeks to implement the professional ethics enhancement package from the total transformation and innovation plan packages in medical science education, which aims to institutionalize the responsive education approach in the health system and institutionalize professional ethics and communication skills. Values and ethical principles and professional behavior at the core of all educational programs and activities, including the main goals of the Ministry of Health in the field of ethics and role models of professors in this regard, have the greatest impact on the education of students. Professional ethics is one of the basic requirements in the health education system, and in order to achieve professional ethics in the health education system, the approaches mentioned in the higher health education system should be implemented.

Conflicts of interest: None

Funding: None

Cite this article as:

Mahdavi Vasoklaei A, Khatir Pasha K, Hashem Nejad Abersi F. Professional Ethics with the Approach of Higher Health Education. Razi J Med Sci. 2023;29(10):150-157.

*This work is published under CC BY-NC-SA 3.0 licence.

مقدمه

در مبحث اخلاق حرفه‌ای، همان گونه که از نامش بر می‌آید، سخن از مجموعه‌ای از باید و نبایدهایی است که خطاب به حرفه‌مندان یک رشته و در ارتباط با مسئولیت‌های حرفه‌ای آن‌ها می‌باشد (۱). در ابتدا مفهوم اخلاق حرفه‌ای به معنای اخلاق کار و اخلاق مشاغل به کار می‌رفت. امروزه نیز عده‌ای از نویسندگان اخلاق حرفه‌ای، از معانی نخستین این مفهوم برای تعریف آن‌ها استفاده می‌کنند. اخلاق یعنی رعایت اصول معنوی و ارزش‌هایی که بر رفتار شخص یا گروه حاکم است، مبنی بر اینکه درست چیست و نادرست کدام است (۲). اخلاق حرفه‌ای شاخه‌ای از دانش اخلاق است که تکالیف اخلاقی یک حرفه و مسائل اخلاقی آن را واکاوی می‌کند. اخلاق حرفه‌ای، مجموعه‌ای از اصول و استانداردهای سلوک بشری است که رفتار افراد و گروه‌ها را تعیین می‌کند. اصول اخلاق حرفه‌ای دارای بار ارزش‌های والایی است که رعایت آن‌ها در رعایت هنجارها و اثربخشی تعامل‌های اجتماعی بسیار نقش آفرین است و این مستلزم شناخت اولیه و بنیادین از اصول یاد شده است (۳). اخلاق حرفه‌ای، فرایند تفکر عقلانی است که تعیین ارزش‌های سازمان هدف آن است (۴). اخلاق در آموزش عالی سلامت مفهومی چند بعدی است و منشاء اثر بخشی در آن می‌باشد، به همین دلیل مورد توجه بسیاری از دانشگاه‌ها قرار گرفته است. تنوع تحقیقات در زمینه اخلاق حرفه‌ای پژوهشگران و مسئولین را با متغیرها و ابعاد بسیاری در این خصوص مواجه کرده است (۵). آموزش عالی سلامت از جمله زیرمجموعه‌های نظام‌های علم و فناوری است که به دلیل محیط در حال تغییر نظام‌های سلامت و لزوم پاسخ‌گویی آموزش به این محیط متغیر، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است (۶). اخلاق آموزش در دانشگاه، تامین‌کننده منافع و رفاه فردی و گروهی دانشجویان می‌باشد. بی‌توجهی به اخلاق در آموزش به توانایی یادگیری دانشجویان آسیب می‌رساند. برخی از اصول اخلاقی آموزش دانشگاهی عبارتند از: احترام به دانشجویان در مقام انسانی، برابر دانستن دانشجویان در مشاوره، آموزش و نمره‌دادن و محرمانه نگه‌داشتن نمره

دانشجویان بنابراین رعایت اصول اخلاق حرفه‌ای توسط اساتید (بویژه اساتید بالینی) با توجه به نقش موثری که بر عملکرد فراگیران و آحاد مردم دارند از ارزش خاصی برخوردار است (۷). اعضای هیئت علمی به‌عنوان الگو و نمونه برای دانشجویان در کنار نقش علمی خود، نقش اخلاقی حساسی نیز ایفا می‌کنند. به‌همین دلیل در بسیاری از دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، آیین‌نامه‌هایی با عنوان شناسه‌های اخلاقی تدوین شده است (۸). از طرفی آموزش و رعایت اصول اخلاق حرفه‌ای در رشته‌های بالینی پزشکی همواره کانون توجه است. اخلاق حرفه‌ای بالینی یعنی دانستن و عمل کردن به مسولیت‌های اخلاقی که هر شخصی نسبت به دیگران دارد (۹). اخلاق پزشکی، علمی میان رشته‌ای است که موضوع آن، مسائل اخلاقی در حوزه‌ی علوم پزشکی است (۱۰). اخلاق پزشکی، سعی دارد اخلاقیات را به صورت کاربردی، در حیطه‌ی عمل پزشکان و کادر درمانی و در حوزه‌ی تصمیم‌گیری‌های اخلاقی، در طب، وارد و موانع رعایت اخلاق حرفه‌ای را بررسی کند؛ به عنوان مثال، این موانع می‌تواند در حوزه‌های مدیریتی، محیطی، فردی مراقبتی و هر عاملی که مانع رعایت اخلاق حرفه‌ای در مراقبت‌های بالینی می‌شود، قرار گیرد (۱۱). بنابراین بر اساس مطالب مطروحه در جامعه پزشکی طرح بحث اخلاق به دلیل اهمیت حرفه پزشکی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است به طوری که اخلاق پزشکی، مباحث علمی بسیار جدی و گسترده‌ای را به خود اختصاص داده است. اگر مزایای حاصل از رعایت اخلاق حرفه‌ای فراگیرتر باشد میزان تعهد به اصول آن از درجه بالاتری برخوردار است و هر قدر محدودیت‌های اعمال شده ناشی از اصول اخلاق حرفه‌ای منطقی‌تر و در ر شد سازمان موثرتر باشد، پابندی به آن محکم‌تر خواهد بود (۱۲). تنیدگی فضائل اخلاقی با حرفه پزشکی از دیر باز به آن قداست و شرافت بخشیده است. زیرا پزشکی به اقتضای حرفه‌ای که دارد، امانت‌دار جان، مال و ناموس بیمار به شمار می‌رود. این اصل اخلاق در پزشکی مصادیق فراوانی دارد از جمله آنها امانت‌داری در قبال اموال عمومی (امکانات و تجهیزات در مانی) و منابع انسانی (پزشکان، پرستاران، شاغلین در بخش‌های

یافته‌ها

از آنجا که رعایت اخلاق حرفه‌ای در هر حوزه‌ای، امری لازم و ضروری است، طی سال‌های گذشته مطالعات مختلفی درباره این حوزه انجام شده است (۱۳). به عنوان مثال، در مطالعه شیخی مبارک و همکاران مدل اخلاق حرفه‌ای دبیران تربیت بدنی در سه سطح شامل عوامل مؤثر بر اخلاق حرفه‌ای، سطوح اخلاق حرفه‌ای و پیامدهای آن شکل گرفت (۱۴). اسماعیلی و همکاران (۱۴۰۱) تقویت شاخص‌ها و متغیر هوش معنوی در بهبود اخلاق حرفه‌ای در بیمارستان را مؤثر می‌دانند، همچنین، رعایت اخلاق حرفه‌ای تأثیر هوش معنوی را بر کاهش بروز رفتارهای پرخطر شکرانه‌ی پرستاران تسهیل می‌کند (۱۵). نتایج پژوهش ترکاشوند و همکاران (۱۴۰۰)، بیانگر دلالت‌هایی در اهداف، اصول و روش‌های اخلاق حرفه‌ای اساتید است. شماری از اهداف اخلاق حرفه‌ای عبارت‌اند از: دستیابی به سعادت و کمال، پرورش مسئولیت‌پذیری، کسب شایستگی‌ها و زمینه‌سازی برای هدایت متربیان. بعضی از اصول عبارت‌اند از: احترام، تعهد، شایسته‌محوری و شکیبایی. از روش‌ها نیز می‌توان به اسوه‌سازی اخلاقی، باورسازی ایمانی، تعالی شئون وجودی و تدریج و مداومت اشاره کرد (۱۶). اکبری و همکاران (۱۴۰۰) در مطالعه‌ی نقش واسطه‌ای اخلاق حرفه‌ای در بین اعضای هیأت‌علمی دانشگاه گیلان را مورد بررسی قرار دادند یافته‌ها نشان داد فرهنگ سازمانی، ادراک سیاست سازمانی و اخلاق حرفه‌ای بر سکوت سازمانی اعضای هیأت‌علمی تأثیر دارند (۱۷). نتایج پژوهش محمد موسایی و همکاران (۱۴۰۰) نشان داد که میزان رعایت اخلاق حرفه‌ای توسط مدرسین در وضعیت مطلوب بود. این موضوع می‌تواند نقطه قوتی برای آموزش بالینی دانشجویان علوم پزشکی محسوب شود (۱۸). یافته‌های نصیری و همکاران (۲۰۲۲) نشان داد که از دیدگاه مشارکت‌کنندگان بالینی، برخی از گویه‌ها مثل احترام به بیماران اهمیت بالاتری داشت ولی در حیطه‌ی تعالی شغلی کم‌اهمیت بود. از این‌رو، تقویت انگیزه‌های درونی

درمانی، دانشجویان در حال تحصیل و بیماران) هستند. بر این اساس مطالعه حاضر با هدف مروری اخلاق حرفه‌ای با رویکرد آموزش عالی سلامت پرداخته شده است.

روش کار

در این مطالعه مروری سیستماتیک، از مقاله‌های چاپ‌شده در مجلات داخلی و خارجی موجود در بانک‌های اطلاعاتی؛ SID، Iran Medex، Pubmed، Web of Science، Cochrane، Google scholar، Magiran، Uptodate Science در محدوده سال‌های ۲۰۲۰-۲۰۲۰ استفاده شد. جستجوی مقاله‌ها به‌طور عمده و با استفاده از کلیدواژه‌های اخلاق حرفه‌ای، آموزش عالی، آموزش علوم پزشکی، سلامت و معادل انگلیسی آن‌ها quality of learning experiences، Effective learning، University of Learners، Medical Sciences انجام شد. معیارهای ورود به مطالعه شامل تمامی مطالعات در راستای رویکرد اخلاق حرفه‌ای و آموزش عالی سلامت مؤثر بوده است و معیار خروج نیز مطالعات غیر مرتبط با عنوان بود. دو پژوهشگر به‌طور هم‌زمان جستجوی مقالات را انجام دادند و جهت افزایش اعتبار و پایایی مطالعه، کیفیت مقالات را به‌طور جداگانه مورد ارزیابی قرار دادند. مقالات بر اساس معیارهای ورود و خروج به مطالعه مورد ارزیابی قرار گرفتند. انتخاب مقالات بدین‌صورت بود که در ابتدا فهرستی از عناوین و چکیده تمام مقالات موجود در پایگاه‌های اطلاعاتی توسط پژوهشگر تهیه و به‌منظور تعیین و انتخاب عناوین مرتبط مورد بررسی قرار گرفتند. سپس مقالات مرتبط به‌طور مستقل از همه موارد وارد فرآیند پژوهش شدند. در انتهای جستجو، تعداد ۹۸ مقاله به دست آمد و در نهایت ۱۴ مقاله که از کیفیت خوبی برخوردار بودند وارد مطالعه مرور سیستماتیک شدند.

جانگ (Jang) و همکاران (۲۰۲۱) اخلاق پزشکی از جمله اخلاق حرفه ای به عنوان یک موضوع ضروری در برنامه درسی دانشگاه مورد توجه قرار گیرد (۲۴). هرچه مزایا و منافع حاصل از اخلاق حرفه ای بیشتر و فراگیرتر باشد میزان تعهد به اصول آن از طریق اساتید بیشتر می شود. و هرچه محدودیت های اعمال شده ناشی از اصول اخلاقی منطقی تر و متناسب با رشد فردی و سازمانی باشد پایبندی اساتید به آنها بیشتر است.

بحث

پرداختن به اخلاق دانشگاهی در برنامه های کلان جامعه دارای اولویت خاصی است و غفلت از آن آثار زاینبار فراوانی به بار می آورد. دانشگاه ها برای نهادینه سازی اخلاق در فرهنگ سازمانی خود محتاج ترویج مستمر و اثربخش اخلاق در همه ارکان خود می باشد. رعایت اخلاق حرفه ای در دانشگاه، حافظ سعادت و رفاه فردی و گروهی دانشجویان است و تجاوز به آن می تواند به توانایی یادگیری دانشجویان لطمه وارد کند (۱۳). آموزه های اسلامی علی رغم تأکید فراوان بر ارزش اخلاقی رازداری به ویژه در حرفه پزشکی، افشای راز بیمار را در مواقع خاص، لازم و ضروری می داند. زیرا حفظ سلامتی بیمار و افراد جامعه در مواقعی با «رازداری مطلق» سازگاری ندارد. پاک چشمی و عفت نیز از ضروری ترین ملاحظات اخلاقی در حرفه پزشکی است که بدون پایبندی به آن نمی توان از فضیلت و شرافت پزشکی سخن به میان آورد (۱۵). اخلاق هم برای فراگیران علم پزشکی و هم برای اساتید این رشته مهم است. نقش اخلاق در نظام سلامت وقتی پررنگتر می شود که علاوه بر موضوع طبابت اهمیت رعایت اخلاق در نظام سلامت به صورت خاص روشن شود. به نظر می رسد بالابردن سطح آگاهی عموم مردم؛ اعم از گیرندگان و ارائه دهندگان خدمات سلامت، اعمال نظارت های لازم و ممیزی قوانین و مقررات حوزه سلامت در جهت تقویت اخلاق در بالین هدف های اساسی آتی هستند که نیازمند پیگیری می باشند (۱۶).

و بیان جایگاه شاخص های اخلاق حرفه ای بالینی در برنامه های آموزشی بالینی برای برخی از موارد گزارش شده کم اهمیت، توصیه می شود (۱۹). بر اساس نتایج مطالعه رضائیان و همکاران (۱۴۰۰)، هر سه دسته عوامل محیطی و مدیریتی و فردی مراقبتی، به ترتیب، بیشترین موانع رعایت اخلاق حرفه ای در مراقبت های بالینی از دیدگاه ماماها شافل در بیمارستان های استان خراسان شمالی است (۱۹). خجسته (۱۴۰۰) در بررسی نقش اعضای هیئت علمی دانشگاه ها، در اعتلای تربیت اخلاقی در دانشگاه ها است. به این نتایج دست یافت که وظیفه اعضای هیئت علمی دانشگاه ها، ضمن تحکیم اعتقادات دینی دانشجویان، در ارتقای تربیت اخلاقی آنها نیز، کوشش کنند؛ رشد ابعاد عاطفی و شناختی و رفتاری، موجب اعتلای تربیت اخلاقی در اعضای هیئت علمی و دانشجویان می شود بعد شناختی تربیت اخلاقی، به تدریس اثربخش و مؤلفه های مرتبط با آن می پردازد. در بعد رفتاری، توجه به حریت اخلاقی، تاب آوری، گشودگی اخلاقی و پرورش روحیه نقدپذیری، از مهم ترین راهکارهای رشد محسوب می شوند (۲۰). نتایج دکر (Decker) و همکاران، (۲۰۲۲). نشان داد هر سال به طور متوسط حدود دو مقاله در زمینه اخلاق حرفه ای منتشر می شود و اکثر مقالات را مقالات دانشگاهی غیر تجربی تشکیل می دهند. تنها ۱۴ درصد از مقالات به منشور اخلاقی و/یا استانداردهای عملکرد حرفه ای CEC ارجاع داشتند. بیش از ۴۰ درصد از مقالاتی که به اخلاق حرفه ای می پردازند، مسائل اخلاقی مربوط به آماده سازی اساتید را تأیید می کنند (۲۱). نتایج فینو (Fino) و همکاران (۲۰۲۲) نشان داد از داروسازان انتظار می رود که چالش ها را با شایستگی و به نفع بیماران مدیریت کنند (۲۲). یافته های لوخله (Lukhele) و همکاران (۲۰۲۲) به درک این نکته کمک می کند که پرداختن به اخلاق حرفه ای در صنعت ساخت و ساز برای بهبود عملکرد سلامت و ایمنی در تحویل پروژه های ساختمانی بسیار مهم است (۲۳).

پرداخته می‌شود، حال آن که بحث تعلیم و تربیت همیشه و همه جا، لازم و ملزوم هم بوده و هستند. برای دریافت اهمیت این وظیفه‌ی حرفه‌ای معلمی کافی است به پاسخ این سؤالات اندیشید، آیا کارکرد دانشگاه تنها انتقال برخی معلومات تئوری و عملی تخصصی به دانشجویان است؟ آیا اهمیتی ندارد دانشجویان با چه رفتار و منش و طرز فکری وارد حرفه‌ی تخصصی خود یا زندگی اجتماعی و فردی آتی می‌شوند؟ آیا تربیت اخلاقی افراد در نحوه‌ی زندگی شغلی، اجتماعی و فردی آنها تأثیر گذار نیست؟ مباحث مطروحه نشان می‌دهد که پیچیدگی‌های نظام‌های آموزش عالی سلامت در عصر حاضر، نهادینه گشتن تعهدات اخلاقی در عوامل دانشگاهی اعم از مدیران، اساتید و دانشجویان را به شکل یک ضرورت درآورده تا بدین گونه افراد خود را ملزم به رعایت و پیروی از اصولی کنند که سلامت خود و جامعه‌ی علمی و نیز بالطبع آن کل اجتماع را می‌توانند تضمین کنند (۱۹).

نتیجه‌گیری

کارگروه اخلاق حرفه‌ای به دنبال اجرایی کردن بسته اعتدالی اخلاق حرفه‌ای از مجموع بسته‌های طرح تحول و نوآوری در آموزش علوم پزشکی است که ناظر به نهادینه سازی رویکرد آموزش پاسخگو در نظام سلامت و نهادینه سازی اخلاق حرفه‌ای و مهارت‌های ارتباطی است. ارزش‌ها و اصول اخلاقی و رفتار حرفه‌ای در بطن تمامی برنامه‌ها و فعالیت‌های آموزشی را از جمله اهداف اصلی وزارت بهداشت در حیطه اخلاق و الگو بودن اساتید در این خصوص بیشترین تأثیر در تربیت دانشجویان دارد. اخلاق حرفه‌ای از ضروریات اساسی در نظام آموزش سلامت است و جهت دستیابی به اخلاق حرفه‌ای در نظام آموزش سلامت باید رویکردهای ذکر شده در نظام آموزش عالی سلامت اجرا گردد.

در اصول بالینی پزشکی نوین برای فراگیران و دست اندرکاران ۱۰ مسئولیت حرفه‌ای پزشکی وجود دارد. مواردی مثل کسب صلاحیت حرفه‌ای، تعهد به رعایت صداقت با بیماران، تعهد به حفظ اسرار بیمار، تعهد به داشتن روابط مناسب با بیمار، تعهد به ارتقای کیفیت مراقبت از بیمار، تعهد به دسترسی بیمار به مراقبت، تعهد به توزیع عادلانه منابع، تعهد به عمل بر اساس اطلاعات علمی، تعهد به حفظ اعتماد بیمار با ترجیح دادن منافع و نیازهای او بر خواسته‌های خود و تعهد به مسئولیت‌های حرفه‌ای معمول که باید به آن توجه و در بالین عمل شود (۱۷). پزشکان، کارآموزان و کارورزان از نظر حرفه‌ای بالینی باید دست کم شش ویژگی داشته باشند که عبارت است از: مهارت مبتنی بر دانش نظری با آموزش دانشگاهی، توانایی و مهارت ارزیابی شونده، نظارت یک نهاد رسمی علمی، کدهای راهنمای عملی برای کار و آماده به خدمت بودن بدون چشم داشت کارآموزان، کارورزان و دستیاران که در قالب دانشجویان بالینی و پزشکان مجرب آینده فعالیت می‌کنند باید به چهار اصل پذیرفته شده اخلاق پزشکی شامل خودمختاری افراد و بیماران، سودرسانی مداخلات، اضرار نداشتن مداخلات و رعایت عدالت بین بیماران توجه کنند (۵). اخلاق در آموزش عالی نیز با مشخص کردن حدود رفتارهای مناسب و نامناسب و هدایت مدیران و هیات علمی در اجرای مسئولیت‌های حرفه‌ای سروکار دارد. به طور کلی، با در نظر گرفتن بازیگران درون سازمان و هسته دانشگاه‌ها که عبارت از مدیران و مسئولان دانشگاه، اعضای هیات علمی و دانشجویان هستند و مأموریت‌های آموزشی، پژوهش، فرهنگ و خدمات اجتماعی دانشگاه که توسط این اعضا به انجام می‌رسد، همچنین با توجه به گفتگوهای مطرح‌شده در ضابطه‌های اخلاقی دانشگاه‌های برتر می‌توان ضوابط اخلاق در آموزش عالی را به چهار دسته مدیریتی، تدریس، پژوهشی و دانشجویی تقسیم کرد (۱۸). در حال حاضر، تربیت و پرورش دانشجو متروک و مغفول مانده است و تنها به بعد تعلیم دانشجویان

References

1. Amini M, Rezaee M, Badiee R, Kojouri J, Lotfi F. Evaluating the clinical faculty members of Shahid Faghighi Hospital, Shiraz, based on the cognitive apprenticeship model in January 2011. *Interdiscip J Virtua Learn Med Sci*. 2012;2(4):1-10.(Persian)
2. Stegers-Jager KM, Cohen-Schotanus J, Themmen AP. Motivation, learning strategies, participation and medical school performance. *Med Educ*. 2012;46(7):678-88.
3. Tao X, Hanif H, Ahmed HH, Ebrahim NA. Bibliometric Analysis and Visualization of Academic Procrastination. *Front Psychol*. 2021;12:722332.
4. Grunschel C, Patrzek J, Fries S. Exploring reasons and consequences of academic procrastination: An interview study. *Eur J Investig Health Psychol Educ*. 2013;28(3):841-61.
5. Svartdal F, Dahl TI, Gamst-Klaussen T, Koppenborg M, Klingsieck KB. How Study Environments Foster Academic Procrastination: Overview and Recommendations. *Front Psychol*. 2020;11:540910.
6. Kármén D, Kinga S, Edit M, Susana F, Kinga KJ, Réka J. Associations between academic performance, academic attitudes, and procrastination in a sample of undergraduate students attending different educational forms. *Procedia Soc Behav Sci*. 2015;187:45-9.
7. Klassen RM, Klassen JRL. Self-efficacy beliefs of medical students: a critical review. *Perspect Med Educ*. 2018;7(2):76-82.
8. Unda-López A, Osejo-Taco G, Vinueza-Cabezas A, Paz C, Hidalgo-Andrade P. Procrastination during the COVID-19 Pandemic: A Scoping Review. *Behav Sci (Basel)*. 2022;12(2):38.
9. Steinert C, Heim N, Leichsenring F. Procrastination, Perfectionism, and Other Work-Related Mental Problems: Prevalence, Types, Assessment, and Treatment-A Scoping Review. *Front Psychiatry*. 2021;12:736776.
10. Tucci M, Tong K, Chia K, DiVall M. Curricular and Co-curricular Coverage of Leadership Competencies and the Influence of Extracurricular Engagement on Leadership Development. *Am J Pharm Educ*. 2019;83(2):6535.
11. Janke KK, Nelson MH, Bzowyckj AS, Fuentes DG, Rosenberg E, DiCenzo R. Deliberate Integration of Student Leadership Development in Doctor of Pharmacy Programs. *Am J Pharm Educ*. 2016;80(1):2.
12. Afeli SA. Academic accommodation strategies for pharmacy students with learning disabilities: What else can be done? *Curr Pharm Teach Learn*. 2019;11(8):751-756.
13. Hayat AA, Kojuri J, Amini M. Academic procrastination of medical students: The role of Internet addiction. *J Adv Med Educ Prof*. 2020;8(2):83.
14. Chehrzad M, Ghanbari A, Rahmatpour P, Barari F, Pourrajabi A, Alipour Z. Academic procrastination and related factors in students of Guilan University of Medical Sciences. *J Med Educ Dev*. 2017;11(4):352-62. (Persian)
15. Guo J, Meng D, Ma X, Zhu L, Yang L, Mu L. The impact of bedtime procrastination on depression symptoms in Chinese medical students. *Sleep Breath*. 2020;24:1247-55.
16. Heidarzadeh A, Mohammad Alizadeh S, Soltan Ahmadi J, azizzadeh Forouzi M, HashemiNasab FS, Abas Zadeh H. Prevalence of Academic Negligence and its Relationship with Students' Mood DisordersatKerman University of Medical Sciences. *Educ Dev Jundishapur*. 2017. 7(4); 325-333.(Persian)
17. Stead R, Shanahan MJ, Neufeld RW. "I'll go to therapy, eventually": Procrastination, stress and mental health. *Pers Individ Dif*. 2010;49(3):175-80.
18. Matteucci MC, Soncini A. Self-efficacy and psychological well-being in a sample of Italian university students with and without Specific Learning Disorder. *Res Dev Disabil*. 2021 Mar;110:103858.
19. Commodari E, La Rosa VL, Sagone E, Indiana ML. Interpersonal Adaptation, Self-Efficacy, and Metacognitive Skills in Italian Adolescents with Specific Learning Disorders: A Cross-Sectional Study. *Eur J Investig Health Psychol Educ*. 2022;12(8):1034-1049.
20. Fatehi Y, Abdkhodae MS, Porgholami F. Relationship between procrastination with perfectionism and self-efficacy in public hospitals' staff of Farashband City. *Soci Psychol Res Qua*. 2012;2(2):39. (Persian)
21. Decker DM, Wolfe JL, Belcher CK. A 30-year systematic review of professional ethics and teacher preparation. *Educ Psychol*. 2022;55(4):201-12.
22. Fino JR, Keane SM, Wolfe RN, Beck BL. Implementing and evaluating a course in professional ethics for an undergraduate pharmacy curriculum: A feasibility study. *Res High Educ*. 2022; 14 (1) 88-105.
23. Lukhele TM, Botha B, Mbanga S. Exploring the nexus between professional ethics and occupational health and safety in construction projects: a case study approach. 2022 24:1-0.
24. Jang JH, Hwang YS, Lee SM. Level of perception of professional ethics education and the knowledge and attitudes related to medical ethics of students and professors in dental hygiene. *Res High Educ*. 2021;21(1):77-88.